

แนวทางพัฒนานวัตกรรมที่ใช้ ถูกใจระบบสุขภาพไทย

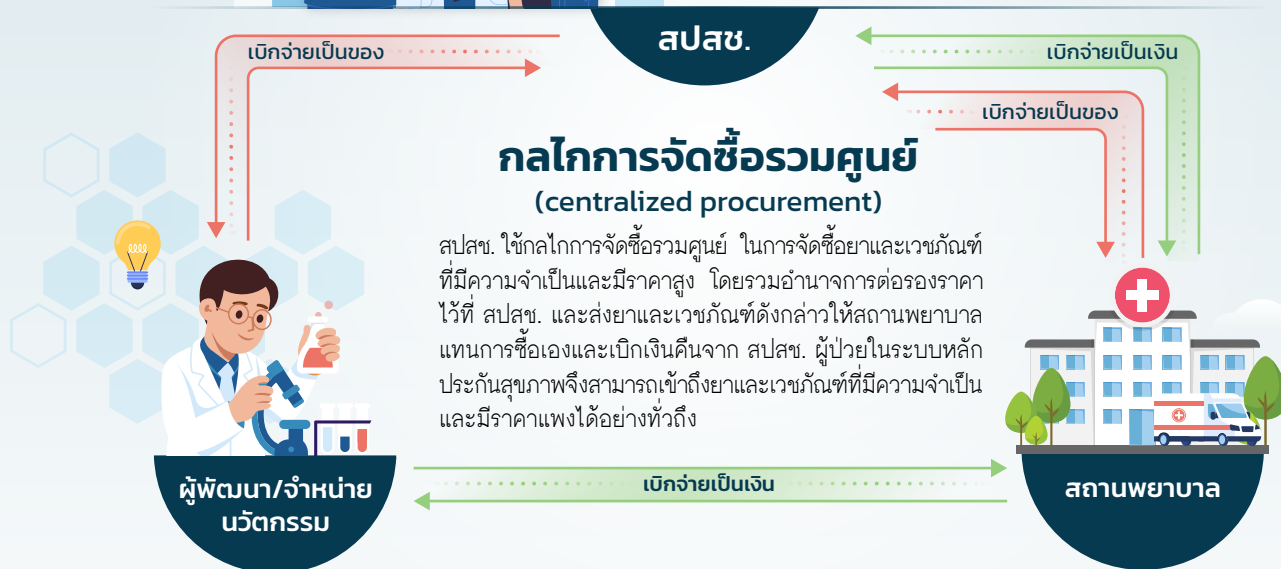
Highlight

- ในปี พ.ศ. 2566 ประเทศไทยมีนวัตกรรมทางการแพทย์ที่ขึ้นบัญชีนวัตกรรมไทยเกือบ 400 รายการ แต่นวัตกรรมทางการแพทย์ที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) มีมติให้สนับสนุนและนำมาใช้ในระบบประกันสุขภาพมีไม่ถึง 10 รายการ
- แม้นวัตกรรมต่อยอด (incremental improvement innovation) จะมีแนวทางทำงานไม่แตกต่างจากนวัตกรรมที่มีอยู่ในปัจจุบัน ก็ยังมีโอกาสได้รับการสนับสนุนจาก สปสช. หากเป็นนวัตกรรมไทยรายเดียวรายแรกของประเทศ
- นวัตกรรมทางการแพทย์ที่สามารถนำมาใช้จริงได้ในระบบสุขภาพ จะต้องมีความสอดคล้องกับแนวทางการรักษาผู้ป่วยที่มีอยู่เดิม สามารถลดการนำเข้ายาหรือเวชภัณฑ์จากต่างประเทศ และส่งเสริมให้ผู้ป่วยในประเทศสามารถเข้าถึงการรักษามากขึ้น

แนวทางการจัดหายาและเวชภัณฑ์ในระบบหลักประกันสุขภาพ

สปสช.

เป็นหน่วยงานบริหารงบประมาณของการให้บริการสุขภาพ ภายใต้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โดยสถานพยาบาลในเครือข่ายจะจัดหายาและเวชภัณฑ์ที่ได้รับบริการบรรจุในชุดสิทธิประโยชน์และเบิกจ่ายเงินคืนจาก สปสช. เมื่อแพทย์จ่ายยาหรือเวชภัณฑ์นั้นแก่ผู้ป่วย

บัญชีนวัตกรรมไทย (innovation list)

เป็นหนึ่งในมาตรการรัฐในการส่งเสริมกิจกรรมการวิจัยและพัฒนา (research and development: R&D) ในประเทศไทย

โดยนวัตกรรมทางการแพทย์ที่เป็นผลงานจากการวิจัยหรือพัฒนาโดยสถาบันวิจัยหรือสถาบันการศึกษาไทย ทั้งจากภาครัฐและเอกชน สามารถนำนวัตกรรมดังกล่าวไปขึ้นทะเบียนบัญชีนวัตกรรมไทย เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐจัดซื้อจัดจ้างได้ด้วยวิธีการพิเศษ

ส่งผลให้สถานพยาบาลรัฐในเครือข่าย สปสช. รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องจัดระบบประมาณอย่างน้อยร้อยละ 30 ในการซื้อยาและเวชภัณฑ์จากในบัญชีนวัตกรรมไทยด้วย

บัญชีนวัตกรรมไทยมีผลกระทบอย่างไรต่อการจัดหายาและเวชภัณฑ์?

แม้จะเป็นนโยบายที่ไม่ได้กำหนดโดย สปสช. และมาตรการเริ่มใช้จริงในปี พ.ศ. 2561 สปสช. ก็มีมติสนับสนุนผลิตภัณฑ์จากบัญชีนวัตกรรมไทย ตั้งแต่เมื่อมาตรการออกมา โดยใช้การสนับสนุนเป็นกลวิธีหนึ่งของการสร้างความมั่นใจในประสิทธิภาพการบริหารกองทุนและได้ค้นหานวัตกรรม (Horizon Scanning) จากบัญชีนวัตกรรมไทยที่มีศักยภาพในการตอบสนองความต้องการของระบบสุขภาพรวมทั้งจัดทำงบประมาณเฉพาะ เพื่อสนับสนุนสินค้าในบัญชีนวัตกรรมไทย เพื่อผลักดันให้มีการพัฒนายาและเวชภัณฑ์ต่าง ๆ โดยภาคเอกชนเพิ่มมากขึ้น

“

“กรณีที่คณะรัฐมนตรีมีข้อสั่งการให้หน่วยงานภาครัฐ จัดซื้อยา เวชภัณฑ์ฯ ที่ผลิตได้ในประเทศ อย่างน้อยร้อยละ 30 นั้น เสนอให้มีการสนับสนุนมากกว่าร้อยละ 30 หรือหากเป็นไปได้สนับสนุน ร้อยละ 50-100 เพื่อเป็นการส่งเสริมภาคการผลิตในประเทศ”

“ปัจจุบันบริษัทที่ผลิตรากฟันเทียมในประเทศไทยในบัญชีนวัตกรรม มีเพียง 1 บริษัท จึงเสนอให้มีการสนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์ รากฟันเทียมในบัญชีนวัตกรรมไทย เพื่อผลักดันบริษัทอื่น ๆ ให้มีการพัฒนาเครื่องมือทางการแพทย์”

”

จำนวนนวัตกรรม
ทางการแพทย์
ทั้งหมด

396

รายการ

จำนวนนวัตกรรมทางการแพทย์
ที่ได้รับการสนับสนุน
ให้ใช้ในระบบหลักประกันสุขภาพ

9

รายการ

รูปแบบสนับสนุน
นวัตกรรมทางการแพทย์
ที่ใช้ในระบบหลักประกันสุขภาพ

เพิ่มอัตราเบิกจ่าย

4

รายการ

จัดซื้อรวมศูนย์

5

รายการ

HOSPITAL

จากการทบทวนรายงานการประชุมคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องในการคัดเลือกยาและเวชภัณฑ์เข้าในชุดสิทธิประโยชน์และการตัดสินใจวิธีการเบิกจ่ายของสถานพยาบาลในเครือข่าย พบว่ามีนวัตกรรมทางการแพทย์เพียง 9 รายการจากทั้งหมด 396 รายการในบัญชีนวัตกรรมไทย (ข้อมูลเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2566) ที่ได้รับการสนับสนุนให้ใช้ในระบบหลักประกันสุขภาพ

โดยเป็นการสนับสนุนในรูปแบบการเพิ่มอัตราการเบิกจ่าย (reimbursement rate) ให้สถานพยาบาลสามารถซื้อนวัตกรรมใช้ได้ทั้งหมด 4 รายการ และสนับสนุนโดยการจัดซื้อรวมศูนย์ทั้งหมด 5 รายการ และทุกรายการเป็นสิทธิประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นมาหลังจากที่สินค้าได้ขึ้นทะเบียนในบัญชีนวัตกรรมแล้ว ยกเว้น ถุงทวารเทียม (colostomy bags)

นวัตกรรมไทยที่ใช้ได้จริงในระบบสุขภาพเป็นอย่างไร?

จัดซื้อรวมและเบิกเป็นของ	เบิกจ่ายเป็นเงิน
<ul style="list-style-type: none"> ✓ รากฟันเทียม* ✓ ฤกษ์ทวารเทียม ✓ แผ่นปิดกะโหลกศีรษะเฉพาะบุคคลจากโลหะไททานเนียมด้วยเทคโนโลยีการพิมพ์ 3 มิติ* ✓ ชุดตรวจไมโครอัลบูมินในปัสสาวะ (AL Strip)* 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ชุดตามกระดูกข้อต่อ ✓ ชุดโลหะยึดโครงกระดูกมือ ✓ ชุดตรวจคัดกรองโรคโควิด-19*
<ul style="list-style-type: none"> ✓ วัคซีนไอกรนชนิดไร้เซลล์ (aP vaccine)* 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ยาฉีดเพิ่มเม็ดเลือดในผู้ป่วยไตวาย (Erythropoietin: EPO)

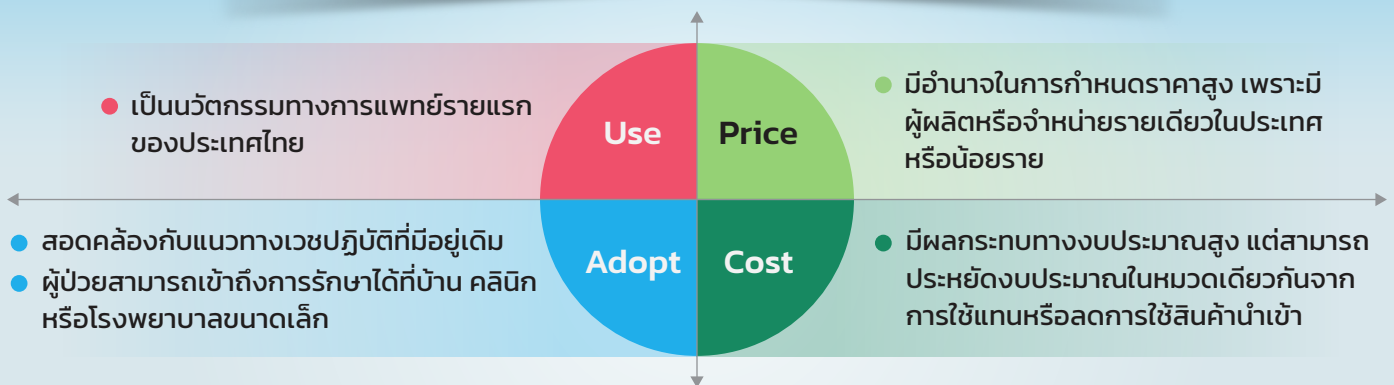
*บรรจุในชุดสิทธิประโยชน์หลังขึ้นทะเบียนบัญชีนวัตกรรม

เพื่อถอดบทเรียนให้ผู้พัฒนานวัตกรรมไทยใช้แนวทางการพัฒนานวัตกรรมทางการแพทย์ที่ตรงตามความต้องการของระบบสุขภาพ จึงปรับกรอบแนวคิด **The Blue Ocean Idea Index** เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสนับสนุนสินค้าในบัญชีนวัตกรรม

Blue Ocean Strategy หรือ กลยุทธ์มหาสมุทรสีคราม คือ การพาสินค้าหรือนวัตกรรมไปสู่ตลาดที่มีคู่แข่งน้อยหรือไร้คู่แข่ง ที่เปรียบเสมือนมหาสมุทรสีครามที่เปิดโล่งต่อความต้องการของลูกค้าผ่านการสร้างมูลค่าใหม่ (value innovation) ในตลาด โดยมี Blue Ocean Idea Index เป็นกรอบแนวคิดที่ช่วยในการพัฒนาสินค้าหรือนวัตกรรมให้มีคุณสมบัติที่สามารถเข้าถึงมหาสมุทรสีครามได้

หลักเกณฑ์การพิจารณาจัดซื้อจัดจ้างนวัตกรรมด้านสุขภาพ เพื่อการเข้าถึงชุดสิทธิประโยชน์

นวัตกรรมในบัญชีนวัตกรรมไทยที่ได้รับการสนับสนุนเป็นผ่านกลไกการจัดซื้อจัดจ้างส่วนมากเป็นนวัตกรรมรายแรกของประเทศไทย ได้รับการบรรจุในชุดสิทธิประโยชน์หลังขึ้นทะเบียนบัญชีนวัตกรรมไทย มีผู้ผลิตหรือจำหน่ายรายเดียวจึงมีอำนาจในการกำหนดราคาในตลาดและต่อรองราคาสูง มีราคาสูงและมีผลกระทบทางงบประมาณ (budget impact) สูง แต่สามารถประหยัดงบประมาณได้จากการลดการนำเข้าสินค้าในหมวดงบประมาณเดียวกัน นอกจากนี้ นวัตกรรมเหล่านี้มีการใช้งานที่สอดคล้องกับแนวเวชปฏิบัติ (clinical practice guidelines) หรือหากมีความแตกต่างมักจะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ส่งเสริมให้ผู้ป่วยเข้าถึงการรักษาได้มากขึ้น เช่น ชุดตรวจคัดกรองเพื่อใช้งานที่บ้านแทนการตรวจโดยห้องปฏิบัติการเฉพาะทาง หรือการรักษาโดยไม่จำเป็นต้องอาศัยแพทย์เฉพาะทาง หรือผู้ช่วยที่มีความชำนาญสูง

นวัตกรรมต่อยอด ซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการแพทย์ที่มีการใช้งานไม่แตกต่างจากสินค้าที่ถูกบรรจุอยู่ในชุดสิทธิประโยชน์ก่อนแล้ว **มักได้รับการสนับสนุนผ่านการปรับอัตราการจัดซื้อ** ยกเว้นรากฟันเทียม ซึ่งในขณะนั้นมีผู้ผลิตรายแรกและรายเดียวของประเทศ ได้รับการบรรจุในชุดสิทธิประโยชน์หลังจากที่สินค้าได้รับการขึ้นทะเบียนบัญชีนวัตกรรมไทย และได้รับการสนับสนุนผ่านกลไกการจัดซื้อจัดจ้าง ส่งผลให้สถานพยาบาลในเครือข่ายต้องใช้สินค้าจากบัญชีนวัตกรรมไทยให้แก่ผู้ป่วยที่ใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพ

แม้ว่านวัตกรรมต่อยอดที่ตรงกับรายการในชุดสิทธิประโยชน์จะได้รับการสนับสนุนให้ใช้ในระบบหลักประกันสุขภาพ แต่การเป็นผู้พัฒนาหรือผู้ผลิตนวัตกรรมรายแรกหรือรายเดียวของประเทศมีโอกาสได้รับการสนับสนุนผ่านกลไกการจัดซื้อรวมศูนย์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ป่วยส่วนใหญ่ของประเทศได้ใช้นวัตกรรมทางการแพทย์

นวัตกรรมไทยที่สามารถนำมาใช้จริงได้ในระบบสุขภาพจะต้องมีแนวทางการใช้งานที่สอดคล้องกับแนวทางการรักษาผู้ป่วยที่มีอยู่ สามารถลดการนำเข้ายาหรือเวชภัณฑ์จากต่างประเทศได้และส่งเสริมให้ผู้ป่วยในประเทศสามารถเข้าถึงการรักษามากขึ้น

สแกน QR code เพื่อติดตามงานวิจัย

เอกสารฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ "การพัฒนาแนวทางการประเมินความคุ้มค่าเพื่อพัฒนานวัตกรรมด้านสุขภาพ รวมถึง reference case สำหรับการรายงานผลเพื่อใช้ประโยชน์ในกระบวนการพัฒนานวัตกรรม"

โดย ดร.อาภาพร สุทธิพัฒน์สมบุญ, ภญ.สิริยาดา กิจบำรุง, ดร.ธีรวัฒน์ วิวัฒน์พาณิชย์

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ผู้เขียน

ดร.อาภาพร สุทธิพัฒน์สมบุญ

ภญ.สิริยาดา กิจบำรุง

ดร.ธีรวัฒน์ วิวัฒน์พาณิชย์

ดาวน์โหลด Policy brief ฉบับอื่น ๆ ได้ที่ <https://www.hitap.net/resources/downloads>

HITAP เป็นองค์กรวิจัยที่ศึกษาผลกระทบทั้งบวกและลบจากการใช้เทคโนโลยีหรือนโยบายด้านสุขภาพเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจดำเนินนโยบายของภาครัฐ เช่น คณะอนุกรรมการพัฒนาบัญชียาหลักแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เป็นต้น รวมถึงทำการประเมินเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ต่าง ๆ ในองค์กรภาครัฐ

ติดต่อ: มูลนิธิเพื่อการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
สำนักงานใหญ่ : 88/22 หมู่ที่ 4 อาคาร 6 ชั้น 6 กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 11000

โทร. : 0 2590 4549, 0 2590 4374-5

โทรสาร : 0 2590 4369

อีเมล: comm@hitap.net

เว็บไซต์: www.hitap.net

งานนี้ได้รับอนุญาตภายใต้
ครีเอทีฟคอมมอนส์ แสดงที่มา
ไม่ใช่เพื่อการค้า ไม่ดัดแปลง

hitap.net

HITAPTHAILAND

@hitap_thailand

HITAP_Thailand

hitap.thai

@hitapthailand

Health Intervention and Technology Assessment Program
FOUNDATION